

СТАНОВИЩЕ

От проф. Ивана Енева, научен ръководител на докторантката Зейнаб Абдъл Разак Ясер, зачислена за редовна докторантура в катедра „Керамика” с тема: „Птицата като символ и нейната трансформация в абстрактен образ в битовата ислямска керамика VIII – XVIII век.”

Зейнаб Абдъл Разак Ясер, магистър по керамика на НХА, от 2000 г. и понастоящем преподавател по керамика в Художествената академия Салахурдин в град Ербил Ирак, с избора си да разработи и защити своя дисертационен труд именно в НХА, София, България, се вписва много успешно в съвременните поликултурни явления, които обогатяват взаимно различните етнически, религиозни, образователни и културни практики. В своята тригодишна докторантска подготовка, Зейнаб използва пълния капацитет на собствените си възможности и на наличната информационна среда, участва пълноценно в художествения живот на страната и в чужбина: стана редовен член на СБХ, член на Международната федерация за медално изкуство ФИДЕМ и участва в национални изложби по керамика и международни по метал, нейни метални пластмаси станаха собственост на Норвежкия музей на медалното изкуство в Берген, Норвегия. За теоретичната си подготовка успешно си партнира със специалисти от НИМ, София и използва информационния обем на специализираните библиотеки на БАН, НХА, Американския изследователски център в София и интернет.

Изследването по темата: „Птицата като символ нейната трансформация в абстрактен образ в битовата ислямска керамика VIII-XVIII век.” в съдържателен обем от 204 стр. и приложения от 268 стр. илюстративен материал покрива норматива за дисертантски труд в обемни граници. Структурно той съдържа шест глави, които разработват проблемите и целите на изследването в определените темпорални граници – Ислямско средновековие. Във въведението авторката използва философски, религиозни, изкуствоведски, психологически, исторически и културологически препратки, за да очертае темпоралната рамка в която се развива селската ислямска керамика за да обоснове по-късно нейната специфика.

Първа глава дефинира целите и изследователския проблем и съдържа въвеждаща уводна проблематика.

Втора глава третира концептуалната рамка на ислямското изкуство и особеното място, което заема керамиката. В тази основна глава темата е развита на принципа на историческата хронология, като обхваща целия арабски полуостров и започва от 661 г. с ерата на Умаядите, и последователно разглежда Саманидската епиграфска керамика, Буидската и Фатимидитската ери, Селджуките, Абасидската династия, Монголите, Тимуридите и завършва със Сафавидите-1722 г.

В този хилядолетен исторически период са проследени характерните съдови стилове с акцент върху образната символика на птицата с метафоричните ѝ значения и свързаните с реализацията керамични техники.

Трета глава е посветена на особеното за ислямското изкуство значение на митологичните същества, изобразени върху керамичните повърхности на съдовата керамика и религиозните и метафизични внушения на тези композитивни (хибридни) образи.

Четвърта глава прави паралел с избрани образци от европейското християнско изкуство от Средновековието и анализира прилики и отлики в тълкуването на символното значение на образа на птицата.

Петта глава е анализ на илюстративния материал.

Шеста глава прави заключения и оценява резултатите и включва библиография и терминологичен речник.

Като научен ръководител приемам с висока оценка качествена разработка в нейния съдържателен обем . Оценявам наистина големия изследователски обем от 136 бр. английски, арабски и интернет източници. Независимо от езиковата бариера, докторантката успя да развие темата от съвременна позиция на оценка към историческото керамично изкуство на ислямското Средновековие изтъквайки неговите достойнства ,което прави темата дисертационна и много полезна в образователен аспект. Избраните илюстративни образци представят убедително панорамата от художествени керамични артефакти, чиято стойност надхвърля регионалното им значение . Това считам за принос към професионалното знание и това ,че за първи път се прави такова систематизиране на историческо наследство с фокус върху един безспорно най-витален образ – птицата, която замества липсващия в Исляма образ на човека през цялото Средновековие. Докторантката е оценила стойността на художественото внушение на този вечно трансформиращ се и неизчерпаем образ и като художник керамик го е определила като значим архетип-заместител на отсъстващото в Исляма човешко изображение.

Изхождайки от изключителната полезност на изследването за професионалната българска аудитория и публика на най- популярното и древно изкуство -керамикатаи безспорните му качества на задълбочено ,успешно и емоционално приближаване на историята , чрез нейните керамични шедьоври към нашата съвременност, предлагам на уважаемото жури да оцени достойнствата на дисертационния труд и присъди образователната и научна степен,, доктор” на Зейнаб Ясер

Проф. Ивана Енева
30.07.2015